

Kommunstyrelsen

KS § 201

Dnr 2017-000319

Svar på lagförslagremiss - angående vattenmiljö och vattenkraft

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen godkänner förvaltningens svar på remissen för Promemoria med förslag till ändrade bestämmelser för vattenmiljö och vattenkraft, daterat 2017-06-29.

Sammanfattning

Miljö- och energidepartementets förslag

Miljö- och energidepartementet har remitterat en promemoria med förslag till ändrade bestämmelser för vattenmiljö och vattenkraft till vissa kommuner, myndigheter, intresseorganisationer m.fl. Vårgårda kommun har valt att yttra sig.

Promemorian är en följd av energiöverenskommelsen som träffades i juni 2016 mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet och Kristdemokraterna i syfte att förtydliga det svenska genomförandet av EU:s ramdirektiv för vatten i fråga om skyldigheten att säkerställa att rätt vattenstatus kan nås. Promemorian är framför allt inriktad på att reglera miljöbalkens bestämmelser för produktion av vattenkraftsel. Vattenkraften svarar för ca 40 % av Sveriges elproduktion. Syftet med förslagen är att landets ca 2000 vattenkraftverk ska förses med moderna miljövillkor. Enligt förslaget ska alla vattenverksamheter med koppling till produktion av vattenkraftsel förses med och upprätthålla moderna miljövillkor. Detta ska ske genom omprövning på verksamhetsutövarens initiativ.

Verksamhetsutövare ska nu åläggas att såväl söka omprövning av sin verksamhet, som att stå för kostnaderna för dessa. Prövningen ska ske utifrån ett nationellt helhetsperspektiv i en särskild plan. Den nationella planen ska ge vägledning för bland annat klassificering av vattendrag och om miljö kvalitetsnormer som har betydelse för prövningarna.

Som huvudregel föreslås att en verksamhet får fortsätta bedrivas utan att ha moderna miljövillkor, tills dess att det är dags för prövning enligt den nationella planen. Promemorian anger att moderna miljövillkor inte ska vara äldre än tjugo år efter den tid som bestämts i tillståndet.

Det föreslås också nya regler för miljö kvalitetsnormer för vatten.

De nya reglerna innebär att verksamheter inte får äventyra möjligheterna att uppnå den kvalitet på vattenmiljön som följer av EU-rätten och inte får medföra en försämring av vattenkvaliteten i strid med ett försämringsförbud. Förslagen syftar i denna del bl.a. till att säkerställa att det svenska regelverket är förenligt med EU-domstolens avgörande i den s.k. Weserdomen. De möjligheter att ställa mindre långtgående krav som

Justerandes sign

HB

SL

SG

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

följer av EU-rätten till förmån för samhällsviktiga verksamheter får och ska utnyttjas.

Dessutom ges regeringen genom en ny 5 kap. 3 a § miljöbalken rätt att besluta om undantagsregler från miljökvalitetsnormer för vatten. Undantagsbestämmelserna förs in i 4 kap. vattenförvaltningsförordningen (2004:660). Undantagen motsvarar art 4.7 i ramdirektivet för vatten. I miljöbalkens proportionalitetsregel i 2 kap. 7 § miljöbalken förs det in nya bestämmelser som i princip innebär att rimlighetavvägningen i första stycket och undantagen i tredje stycket inte görs tillämpliga på miljökvalitetsnormer för vatten. Undantagen regleras istället i vattenförvaltningsförordningen i förhållande till nuvarande regler.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2018.

Förvaltningens synpunkter

I Vårgårda kommun finns tio stycken vattenkraftverk och är därför är vi berörda av huvuddelen av förslagen. Även de nya reglerna om miljökvalitetsnormer m.m. berör i hög grad utveckling av vissa område i Vårgårda kommun. Det gäller infrastrukturprojekt som vägbygge, utbyggnad av framtida bostadsområde och framtida avloppsreningsanläggningar.

De nya reglerna får också fullt genomslag i plan och bygglagen (2010:900). Det innebär att de nya reglerna påverkar bostadsbyggandet och andra byggnationer och ska beaktas vid nya detaljplaner och bygglov. Dessutom påverkas myndighetsnämndens tillsyn av verksamheter som påverkar en vattenförekomst. En del av myndighetsnämndens ansvar är att jobba för att kommunens vattenförekomster uppnår de fastställda miljökvalitetsnormerna (MKN) för vatten som är fastställda enligt EU:s ramdirektiv för vatten.

Allmänna synpunkter: Vårgårda kommun välkomnar framtagandet av en nationell plan för hanteringsordning av förekommande vattenverksamheter. En tydlig vägledning och realistisk tidsplan kan underlätta prövningen för både verksamhetsutövare och tillsynsmyndighet.

Förslagen är otydliga vad gäller tillstånd till en ny eller ändrad verksamhet: Promemorian föreslår att en myndighet eller kommun inte ska få tillåta att en verksamhet eller åtgärd påbörjas eller ändras på ett sådant sätt som äventyrar möjligheterna att följa en miljökvalitetsnorm som avser vattenmiljön eller försämrar vattenmiljön i strid med en sådan norm. Regeringen ska vidare få meddela föreskrifter om undantag i fråga om att tillåta nya modifieringar i en vattenförekomsts fysiska karakteristika eller en förändring hos en grundvattenförekomst, eller i fall där en förändring från hög till god status hos en ytvattenförekomst inte förebyggs och detta är en följd av nya hållbara mänskliga utvecklingsverksamheter.

Justerandes sign

HB

SL

SG

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

I Vårgårda kommun finns i dagsläget 26 ytvattenförekomster, varav 6 klarade miljö kvalitetsnormen god ekologisk status och tre klarar miljö kvalitetsnormen god kemisk status år 2009. Merparten av vattenförekomster är kraftigt påverkade av århundraden av verksamheter, bland genom fysiska modifieringar och tillverkningsindustrin. Flera vattendrag rinner genom flera kommuner och få små kommuner jobbar aktivt med åtgärdsprogram för vattenförekomster ska uppnå en god ekologisk status.

Fysisk påverkan har av vattenmyndigheterna identifierats som en av de största anledningarna till att man i dag inte uppfyller de kvalitetskrav om god ekologisk status och god ekologisk potential som gäller enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön. Fysisk påverkan är t. ex. vattenkraftverk, dammar, dikning, torvbrytning och uträtning av vattendrag.

Förvaltningen anser att enligt den föreslagna lagändringen riskerar många småskaliga vattenkraftverk att tvingas riva sina anläggningar. Det handlar många gånger om flera hundra år gamla dammar som är en förutsättning för de samhällen som byggts upp omkring dem, vilket bland annat kan leda till att sjöar kommer att försvinna och brunnar riskerar att sina.

Förslaget saknar en konsekvensanalys : Vårgårda efterfrågar en bättre avvägning mellan miljönyttan å ena sidan och samhällsekonomiska, infrastrukturella och kulturhistoriska konsekvenser å den andra sidan. Förslaget saknar helt en konsekvensanalys och det går därför inte att dra några säkra slutsatser vilken betydelse de nya reglerna för miljö kvalitetsnormer för vatten kommer att få för bebyggelsens utveckling. Om nya regler ska införas måste det stå klart vad dessa innebär och dessa konsekvenser för samhällsutvecklingen vara helt klarlagda och beskrivna.

Här sammanfattas några konsekvenser av det föreslagna lagförslaget som har direkt koppling till bebyggelseutveckling:

En stoppregel föreslås som innebär att verksamheter inte får tillåtas om de äventyrar möjligheterna att följa en miljö kvalitetsnorm. I praktiken betyder detta att verksamheter kan förbjudas, även om de inte medför någon ökad miljöbelastning. Exempelvis kan verksamheter som släpper ut vatten med enbart naturliga halter av grundämnen stoppas eftersom miljö kvalitetsnormens gränsvärden är satta lägre än den naturliga halten. Verksamheter som ändras kommer att omprövas i alla delar. Exempelvis kan företag och vissa lantbruk som vill öka sin produktion eller avloppsreningsverk som ska ta emot mer avloppsvatten från en ny del av tätorten, inte göra det utan att genomgå en fullständig omprövning av hela verksamheten. Med oförutsägbara regler och en riskabel prövning kommer många verksamheter att avstå från att öka sin produktion. Därmed läggs en död hand på bland annat bostadsbyggande och industriutveckling.

Förvaltningen anser att dagens system med miljö kvalitetsnormer är svår att tolka och tillämpa. Systemet har genom åren genomgått en rad

Justerandes sign

HB

SL

SG

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

förändringar och är fortfarande svårt att tolka. Det gäller särskilt miljö kvalitetsnormernas betydelse för infrastruktur- och bostadsbyggandet. Det behövs en fullständig översyn och genomgripande reformering för att göra systemet mer förutsägbart och lättare att tillämpa.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner förvaltningens svar på remissen för Promemoria med förslag till ändrade bestämmelser för vattenmiljö och vattenkraft, daterat 2017-06-29.

I kommunstyrelsen

Sören Andersson redogör för ärendet.

Kenneth Max (M) yrkar på följande tillägg:

Förslagen får mycket negativ påverkan på landsbygdens miljöer vid t.ex. de kulturhistoriska kvarnarna. Turism och rekreation i form av t.ex. möjligheterna till bad och kanotpaddling försämras avsevärt till följd av drastiskt sänkta vattennivåer (s. 5 efter näst sista stycket).

Kenneth Max (M) yrkar på följande ändring:

Meningen ”sjöar kommer att försvinna” ändras till ”dammar kommer att försvinna” (s. 5 näst sista stycket).

Ordföranden ställer proposition på förvaltningens förslag till beslut mot Kenneth Max (M) ändringsyrkande och kommer fram till att kommunstyrelsen antar Kenneth Max (M) ändringsyrkande.

Ordföranden ställer därefter proposition på Kenneth Max (M) tilläggsyrkande och kommer fram till att kommunstyrelsen antar

Kenneth Max (M) tilläggsyrkande.

Paragrafen skickas till

Sören Andersson, samhällsbyggnadschef

Sabina Talavanic, bygg- och miljöchef

Miljö-och energidepartementet,

m.registrator@regeringskansliet.se. (Ange Dnr M2017 / 01639 /R och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet)

Justerandes sign

HB

SL

SG

Utdragsbestyrkande